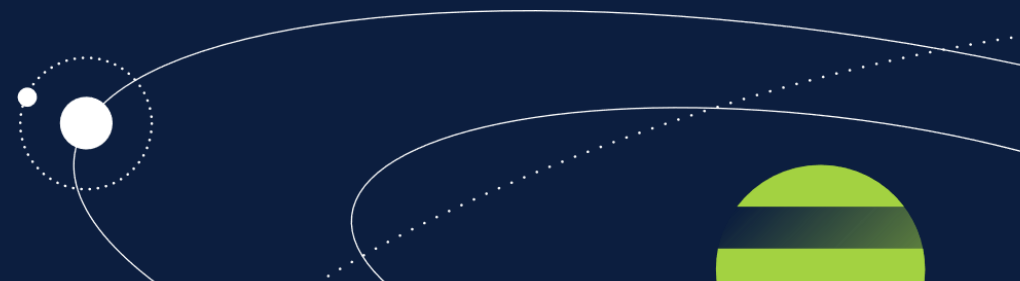

Viešųjų pirkimų savaitinis naujienlaiškis

2023 m. liepos 24-30 d.
30 metų savaitė

Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika

Savaitės komentaras

Mielieji,

Vasarai verčiantis į antrąją pusę, dalinamės iš tiesų įdomia ir viešųjų pirkimų praktikos vystymuisi reikšminga Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartimi.

Kasacinis teismas išnagrinėjo sąskaitybos („billing“) pirkimo nutraukimo bylą ir galutinai užbaigė šio pirkimo bylą sąga, kuri iš viso pabuvojo 6-iose teismų instancijose. Galutine nutartimi kasacinis teismas nusprendė, kad pirkimas buvo teisėtai ir pagrįstai nutrauktas dėl nenumatytų aplinkybių, o šiomis (kaip ir nutiko šiuo atveju) gali būti teismų pateikti išaiškinimai dėl pirkimo sąlygų turinio.

Plačiau apie šią nutartį, tiek kitas viešųjų pirkimų naujienas skaitykite šiame Jums paruoštame naujienlaiškyje.

Dr. Karolis Kačerauskas

„Ellex Valiūnas“ partneris, Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI

30-ąją metų savaitę viešųjų pirkimų teisėkūros srityje neįvyko reikšmingų pokyčių.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

1. **VPT: [primena](#)**, kad nuo 2023-01-01 visi pirkimai turi būti žalieji. VPT pastebi, kad pirkimų vykdytojai dažniausiai medicinos srities prekių ir paslaugų, maisto produktų ir maitinimo paslaugų, skirtų ugdymo įstaigoms, transporto priemonių ir technikos pirkimuose nenustato aplinkosauginių reikalavimų. VPT pranešime primena, kokiais atvejais pirkimai gali būti „ne žalieji“ bei dalinasi metodine medžiaga dėl aplinkosauginių reikalavimų nustatymo.
2. **VPT: atnaujino [Žaliųjų pirkimų DUK skiltį](#).**
3. **Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministerija: [vykdo](#)** viešosios konsultacijos apklausą pirkimų vykdytojams dėl žaliųjų viešųjų pirkimų ir kviečia pirkimų vykdytojus iki 2023-09-10 išsakyti nuomonę apie žaliuosius pirkimus užpildant [anketą](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

1. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas: viešojo pirkimo procedūrų nutraukimas (UAB „InnoForce“ v „Ignitis grupės paslaugų centras“, 2023-07-27)

Atsakovė PO vykdė viešąjį sąskaitybos informacinės sistemos pirkimą (**Pirkimas**). Dėl šio pirkimo kilo du ginčai. Pirmasis ginčas kilo dėl ieškovės tiekėjos pasiūlymo atmetimo, kurį Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (**LAT**) galutine 2022-11-16 nutartimi pripažino neteisėtu, kadangi tiekėjų pasiūlymai negalėjo būti atmesti dėl siūlomų sutarties vykdymo planų neatitikčių Pirkimo sąlygoms, ir įpareigojo PO tęsti Pirkimą bei iš naujo įvertinti tiekėjų pasiūlymus. Antrasis ginčas kilo dėl PO sprendimo, grįžus į pasiūlymų vertinimo stadiją, nutraukti Pirkimo procedūras. Ieškovė įrodinėjo, kad PO sprendimas nutraukti Pirkimo procedūras pažeidžia LAT nutartį, priimtą pirmajame ginče.

Pirma, kasacinis teismas pasisakė dėl įsiteisėjusio sprendimo *res judicata* ir prejudicinės galios. Teismas sutiko su PO argumentu, kad PO sprendimas nutraukti Pirkimą nepažeidžia įsiteisėjusio teismo sprendimo, priimto ankstesnėje byloje, *res judicata* ar prejudicinės galios. LAT pabrėžė, kad pirmoje byloje nagrinėtos aplinkybės, kuriomis remiantis konstatuota, jog ieškovės pasiūlymas atmestas neteisėtai, sudarė tos bylos nagrinėjimo dalyką, taigi šios aplinkybės yra prejudiciniai faktai, kurie nebegali būti ginčijami kitoje byloje. Tačiau pirmoje byloje nebuvo sprendžiamas klausimas, ar, panaikinus PO sprendimą dėl ieškovės pasiūlymo atmetimo ir įpareigojus PO iš naujo įvertinti tiekėjų pasiūlymus, egzistuoja aplinkybės, lemiančios PO teisę ar pareigą nutraukti pirkimą. Teismas padarė išvadą, kad pirmoje byloje dėl ieškovės pasiūlymo atmetimo LAT nutarties rezoliucinėje dalyje suformuluotas įpareigojimas PO toliau tęsti Pirkimo procedūras bei iš naujo įvertinti pasiūlymus yra susijęs su toje byloje pareikšto reikalavimo – panaikinti PO sprendimą dėl ieškovės pasiūlymo atmetimo – išnagrinėjimo rezultatu, tačiau neturi prejudicinės galios antroje byloje nagrinėjant klausimus, susijusius su Pirkimo procedūrų nutraukimu.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, kasacinis teismas pasisakė dėl Pirkimo procedūrų nutraukimo teisėtumo vykdant iš VPĮ išplaukiančią pareigą. LAT konstatavo, kad galimos situacijos, kai PO, įvertinusi pirkimo sąlygas ir jų taikymą (taigi, kai jos nėra vertinamos teismo ar kontrolės institucijų), nustato viešųjų pirkimų principų pažeidimą, kurio negalima ištaisyti. Pareiga dėl to nutraukti pirkimo procedūras nepriklauso nuo to, kad netinkamas viešojo pirkimo sąlygas nustatė būtent pati PO. Ar padėties iš tiesų negalima ištaisyti, vertinama atsižvelgiant į tai, ar, be netinkamų pirkimo sąlygų, būtų kitoks esamų pirkimo dalyvių varžymasis ir ar potencialiai galėtų dalyvauti kitų ūkio subjektų.

Trečia, kasacinis teismas sprendė, kad nagrinėjamu atveju dėl netinkamai suformuluotų Pirkimo sąlygų, kurių nėra galimybės ištaisyti, neįmanoma užbaigti pasiūlymų vertinimo, nepažeidžiant lygiateisiškumo principo, kadangi ieškovės pasiūlymas, neatitkęs šių reikalavimų, nebegali būti atmetamas. Be to, kasaciniam teismui pirmoje byloje konstatavus, kad reikalavimai dėl techninės infrastruktūros ir jos įkainojimo yra ne tik nesusiję su Pirkimo procedūromis, bet ir apskritai su sudarysima paslaugų pirkimo sutartimi, faktiškai šių reikalavimų pakartotinėse Pirkimo procedūrose buvo atsisakyta. Atsižvelgiant į tai, teisiškai nereikšminga, kad pirmoje byloje kasacinis teismas tam tikrų sąlygų nepripažino neteisėtomis ir jų nepanaikino.

Nagrinėjamu atveju PO tęsiant Pirkimo procedūras ir iš naujo vertinant pasiūlymus, tokie PO veiksmai pažeistų Pirkime nedalyvavusių tiekėjų, kurie klaidingai suprato Pirkimo sąlygose nustatytą tam tikrų reikalavimų reikšmę, interesus. Tai savo ruožtu reikštų lygiateisiškumo principo pažeidimą. Kasacinio teismo vertinimu, dėl nepakankamai aiškiai suformuluotų Pirkimo sąlygų (įtraukus į jas su Pirkimu nesusijusias nuostatas), tęsiant Pirkimą kyla grėsmė pažeisti viešųjų pirkimų skaidrumo principą, be kita ko, reikalaujantį PO užtikrinti konkurso sąlygų aiškų ir suprantamą išdėstymą, jų paskelbimą ir taikymą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

2. Lietuvos apeliacinis teismas: pasiūlymų vertinimas pagal juose nurodytą, o ne viešai skelbiamą prekės gamintojo informaciją (*J. Blaschke Wehrtechnik GmbH v Gynybos resursų agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos, 2023-07-27*)

Atsakovė PO vykdė viešąjį pirkimą, kuriuo siekė įsigyti Lietuvos kariams skirtą apsauginę izoliuojamąją aprangą, turinčią apsaugoti karius cheminio, biologinio ir radioaktyvių dalelių užterštumo švarinimo užduočių metu. Ieškovės tiekėjos pasiūlymas PO pasiūlymų vertinimo eilėje liko antras. Ieškovė, susipažinusi su pirkimą laimėjusio tiekėjo pasiūlymu, kreipėsi į teismą prašydama panaikinti PO sprendimą, kuriuo pirkimo laimėtoju pripažintas trečiasis asmuo, atmesti trečiojo asmens pasiūlymą kaip neatitinkantį pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų, sudaryti naują pasiūlymų eilę ir laimėtoju pripažinti ieškovės pasiūlymą.

Pirma, Teismas įvertino trečiojo asmens pasiūlymo atitiktį pirkimo sąlygoms. Nagrinėjamu atveju tiekėjai, siekdami pagrįsti atitiktį pirkimo sąlygų reikalavimams, turėjo pateikti arba siūlomos prekės gamintojo patvirtintus techninius dokumentus, arba gamintojo pasirašytas deklaracijas. Pirkimą laimėjęs tiekėjas PO pateikė gamintojo patvirtintus techninius dokumentus, todėl, Apeliacinis teismas vertino, kad trečiojo asmens pateikti dokumentai buvo pakankami ir tinkami tam, kad PO įsitikintų tiekėjo siūlomos švarinimo aprangos atitiktimi techninės specifikacijos reikalavimams.

Taip pat Apeliacinis teismas pabrėžė, kad gamintojo internetinėje svetainėje pateikta informacija neturi didesnės įrodomosios galios už gamintojo pateiktus įrodymus (deklaracijas, sertifikatus, bandymų ataskaitas), todėl tai, jog gamintojo interneto svetainėje ieškovė rado neatitikimų tarp kartu su pasiūlymu pateiktų oficialių gamintojo išduotų ir pasirašytų dokumentų bei gamintojo tinklapyje pateiktos viešos informacijos, nepaneigia trečiojo asmens pirkime pateiktų įrodymų patikimumo.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, Apeliacinis teismas pasisakė dėl trečiojo asmens pasiūlyme nurodytų prekių (ne)egzistavimo. Ieškovė byloje taip pat įrodinėjo, kad trečiojo asmens pasiūlytas kombinezono modelis neegzistuoja, nes pagal pateiktus simbolius ir skaičių kombinacijas toks kombinezono modelis gamintojo interneto svetainėje neegzistuoja. Teismas dar kartą pabrėžė, kad gamintojo internetinėje svetainėje pateikta informacija neturi didesnės įrodomosios galios už gamintojo pateiktus ir pasirašytus oficialius dokumentus, todėl nėra pagrindo trečiojo asmens pasiūlyto modelio gamintojo prekių asortimente neegzistavimą išimtinai sieti su šio modelio atitinkamu metu nebuvimu (nepatalpinimu) gamintojo interneto svetainės puslapyje.

Atsižvelgdamas į aplinkybes, kad trečiojo asmens pasiūlytas konkretus prekės modelis gali būti identifikuotas pagal modelio skaičių ir raidžių kombinaciją bei tai, kad tiekėjo pasiūlyta prekė atitinka bendruosius šio tipo modeliams keliamus reikalavimus, Apeliacinis teismas atmetė ieškovės argumentus dėl trečiojo asmens pasiūlymo neatitikimo pirkimo sąlygoms kaip nepagrįstus.

Apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktika

Patikimos rekomendacijos visais viešųjų
pirkimų proceso klausimais.

[Susipažinkite su komanda](#)

Plačiau apie „Ellex Valiunas“ – ellex.legal/lt

